

‘หัวใจแห่งการบริการ’

คติพจน์ของวีรสตรีพยาบาล ‘บังกลาเทศ’

■ การช่วยเหลือผู้ป่วยโดยการส่งให้ถึงมือแพทย์ จะเป็นสิ่งที่ต้องทำอย่างเร่งด่วนที่สุด แต่การได้รับการดูแลและปฐมพยาบาลเบื้องต้นก็สำคัญไม่แพ้กัน ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่นี้ได้ดีที่สุด คงต้องนึกถึง “พยาบาล”

อัครา กับนักเรียนพยาบาลรุ่นแรก

ด้วยการเล็งเห็นความสำคัญของบทบาทและหน้าที่ของพยาบาล มูลนิธิสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในพระบรมราชูปถัมภ์ จึงได้มีการพิจารณามอบรางวัลสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 23 ประเทศ ที่มีผลงานดีเด่นเป็นที่ประจักษ์ทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ ซึ่งจัดต่อเนื่องมาเป็นปีที่ 6 แล้ว

สำหรับพิธีพระราชทานรางวัลในปีนี้ จัดขึ้นที่พระที่นั่งอนันตสมาคม โดยได้รับพระกรุณาจากสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เสด็จทรงเป็นประธาน พร้อมพระราชทานเลี้ยงอาหารค่ำให้แก่ อัครา บานู ผู้รับพระราชทานรางวัล ซึ่งเป็นผู้บุกเบิกการพยาบาลให้แก่บังกลาเทศ

อัครา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโทจาก Dhaka Medical College Hospital ในปี 2497 จากนั้นก็ศึกษาต่อที่นิวซีแลนด์และอเมริกา จนจบหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตทางการพยาบาล (เกียรตินิยม) และวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตทางการศึกษาพยาบาลพร้อมกันใน ปี 2514 ซึ่งถือเป็นพยาบาลคนแรกของประเทศที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท

“ดิฉันรู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณ ไม่อยากเชื่อว่าสิ่งนี้จะเกิดขึ้นกับตัวเอง นับตั้งแต่ไปเรียนที่นิวซีแลนด์ก็มีความตั้งใจอยากจะทำความรู้มาให้กับประเทศ ยิ่งหลังจากได้ไปศึกษาที่อเมริกา ยิ่งเป็นแรงผลักดันมากขึ้น เพราะในอเมริกาเน้นการบริหารมากกว่าการบริการ ทำให้บางครั้งเจอปัญหาด้านการบริการของพยาบาล” เธอเผยถึงความรู้สึกและแรงผลักดันในการทำงานหลังรับรางวัล

ในยุคแห่งความเร่งด่วน เนื่องจากช่วงนั้นบังกลาเทศเพิ่งจะเป็นประเทศใหม่ หลังจากแยกตัวออกจากปากีสถานตะวันออกในปี 2514 ซึ่งในปีแรกของการแยกประเทศมีผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลอยู่ในพื้นที่ไม่เกิน 50 คน ทำให้เกิดภาวะขาดแคลนพยาบาลอย่างรุนแรง ผลงานของเธอจึงโดดเด่นในฐานะผู้บุกเบิกก่อตั้งสมาคมพยาบาลบังกลาเทศขึ้น

“ในตอนนั้นดิฉันเป็นเพียงเด็กสาวรุ่นบุกเบิก ดิฉันได้ผู้นำประเทศช่วยผลักดัน ได้ผู้นำพยาบาลรุ่นก่อนช่วยเหลือตั้งแต่ยังไม่แยกประเทศ และได้กระทรวงสาธารณสุขเป็นเสมือนหลังคาให้กับโรงเรียนพยาบาล” อัครา ย้อนถึงช่วงเวลาวิฤตอย่างถ่มมรดก อย่างไรก็ตามในช่วงนั้น อัคราพยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าว ด้วยการเป็นแกนนำในการเปิด

ดร.วรรณวิไล จันทราภา อดีตผู้ได้รับรางวัล และ รศ.ดร.ทัศนีย์ บุญทอง รองประธานมูลนิธิ

โรงเรียนพยาบาล และรณรงค์
ชักชวนให้เยาวชนสตรีเข้ามาศึกษา
ท่ามกลางการสว่นกระแสสังคม
ของบังกลาเทศ ที่เด็กผู้หญิงยังไม่
กล้าออกมาทำงานนอกบ้าน

“ที่ผ่านมาระหว่างไทยกับ
บังกลาเทศมีความร่วมมือกัน
ตลอดในด้านการพยาบาล
ทำให้เรามองเห็นว่า ใน
ไทยการศึกษาสาขา
แพทย หรือ
พยาบาลไม่ได้
แตกต่างกัน
มากนัก แต่ใน
บังกลาเทศต่าง

อัครา บานุ วีรสตรีพยาบาล

จริงอยู่การเพิ่มพูนความรู้

เพื่อความก้าวหน้าเป็นเรื่องที่ดี

แต่ก็อยากให้พึงระลึกไว้เสมอว่า การเป็นพยาบาล

ต้องมีหัวใจที่จะบริการในช่วงที่ไม่มีใครอยากทำ

หรือยิ่งในช่วงที่ขาดแคลน

กันมาก เพราะในบางตำแหน่ง หรือบางกรณี พยาบาลไม่สามารถรับ
ตำแหน่ง หรือทำหน้าที่แทนได้ จึงอยากให้เกิดความร่วมมือในการแก้ไข
ปัญหา” เธอฉายภาพให้เห็นถึงความแตกต่างที่พบ

นอกจากนี้ในฐานะรองผู้อำนวยการกองการพยาบาล ฝ่ายการ
ศึกษา ซึ่งรับผิดชอบระบบการศึกษาของพยาบาลทั่วประเทศ อัครา
ตระหนักดีถึงคุณภาพการศึกษาของพยาบาลว่า ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ
คือ ครูผู้สอน และแม้จะเลวร้ายเกือบถึงขีดสุดแล้ว 72 แล้ว แต่เธอก็
ยังไม่หยุดการทำงาน ยังคงรับหน้าที่เป็นวิทยากรบรรยายและทำทุก
อย่างเท่าที่จะทำได้ในการพัฒนาการพยาบาล เพราะเธอเชื่อว่าทุกวันนี้
แม้ว่าการพยาบาลในประเทศจะก้าวหน้าไปมาก เมื่อเทียบกับยุคเริ่มต้น
แต่ก็ยังยอมรับว่ายังมีข้อบกพร่องอยู่

“บางที่พยาบาลก็มุ่งเรียนมากเกินไป จนลืมว่าเราศึกษาหาความ
รู้เพิ่มเติมก็เพื่อมาบริการคนไข้ จริงอยู่การเพิ่มพูนความรู้เพื่อความ
ก้าวหน้าเป็นเรื่องที่ดี แต่ก็อยากให้พึงระลึกไว้เสมอว่าการเป็น
พยาบาลต้องมีหัวใจที่จะบริการในช่วงที่ไม่มีใครอยากทำ หรือยิ่งใน
ช่วงที่ขาดแคลน” วีรสตรีพยาบาลกล่าวถึงหน้าที่อย่างกินใจ

ทั้งนี้รางวัลที่ได้รับสำหรับผู้ทิศชีวิตให้แก่แวดวงพยาบาล จะ
ประกอบด้วยประกาศนียบัตร โล่รางวัล ประกาศเกียรติคุณ และเงิน
1 หมื่นดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเงินรางวัล ไม่ใช่เป้าหมายของการทำงาน เพราะ
สิ่งที่ยังสำคัญยิ่งกว่าคือการก่อเกิดแรงบันดาลใจในการพัฒนาต่อไป

“การได้มาในครั้งนี้ทำให้เกิดความรู้สึกอยากจะทำต่อไป” อัครา
กล่าวทิ้งท้าย